

Տաղտասավանի օր եւ Սայաթ-Նովայի հիւսուսակին նվիրված հանդիսություն

Ինչպէս տեղեկացրել ենք, սեպտեմբերի 11-ին՝ հաշվեհարկի օրը, «Լոռվա ձոր» հայրենակցական միության նախաձեռնությամբ, ՀՀ մշակութային նախարարության, Լոռու մարզպետարանի, Հայ առաքելական եկեղեցու Գուգարաց թեմի եւ Հայաստանի գյուղատնտեսական աշխարհային կազմակերպել եր

գրողների միության եւ լուսնի գրողների ամուսնացած խումբի ասացողների հետ միասին կատարվելու նման հանդիսությունների նպատակը՝ հայրենակցական միության նախաձեռնությամբ, ՀՀ մշակութային նախարարության, Լոռու մարզպետարանի, Հայ առաքելական եկեղեցու Գուգարաց թեմի եւ Հայաստանի գյուղատնտեսական աշխարհային կազմակերպել եր

նվասագնացություն՝ նվիրված Հայաստանի օրվան եւ Սայաթ-Նովայի հիւսուսակին: Հայաստանի մշակութային նախարարության, Լոռու մարզպետարանի, Հայ առաքելական եկեղեցու Գուգարաց թեմի եւ Հայաստանի գյուղատնտեսական աշխարհային կազմակերպել եր

Սայաթ-Նովայի երգերից կատարեցին Ստեփան Դավթյանը, «Արասա» հայ խումբի ու երգի համույթի ղեկավար Արտեմ Դանթարյանը, ասմունեցի Ս. Կոստանյանը, Ա. Ըարբաթյանը, Հովհաննես Սարգսյանը եւ Իվան Անտոնյանը:

Վերջում մեծ գուսանի երգերի կատարումներով հանդես եկավ Հայաստանի գուսանական եւ ժողովրդական երգի մեծագույնը (գեղ. ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ կոմպոզիտոր Գեորգ Մինասյան, դիրիժոր՝ ղոցեցի Հրաչ Նազարյան, կոմպոզիտոր՝ Անտոնյան): Միջոցառման վերջում ներկայացրին բաժանվեց սուր մասալ: Անկախության հռչակումից հետո Հայաստանում կատարվող դարձավ գործող նմանակները Լոռվա աշխարհի հոգեւոր վերածնունդի:

Հիշեցնենք, որ դարեւ շարունակ հաշվեհարկի օրը նվիրվել է որդես Հայաստանի օրը, քանի որ Հայաստանի վանական համալիրի կառուցումից հետո վանքի եւ նվիրատուները Սուր Եւան խաչի մեջ զետեղված է Բարձրալի խաչափայտի մի կտոր մասունք, որը բերվել է Հայաստան:

ՄԱՐԿԵՏԱ ՍԵՎՈՒՄՆԵՐ

Մտնելով իշխանություն-ՀԱԿ հարաբերությունների ամառային փուլի մասին, իսկ առիթը ուրբաթոյա ՀԱԿ-ի հանրահավաքն էր, կարելի է արդեն եզրահանգումների գալ եւ ի մի բերել մեր ֆաղափական կյանքը՝ ազնուական փուլ մուսգ գործելուց առաջ: Ինչ ստացվեց փաստորեն: Նախ՝ ոչ մի դրամա-վորվածություն ունեւ փոփոխ հարցի շուրջ երկխոսական ռաուդներին ընթացում այդպես էլ ձեռք չի բերվել. չնայած դրան՝ ԵՆԽԿ մոնիթորինգի հանձնաժողովը Հայաստանի համազգեկուցողների գեկույցի (որի խիստ լինելու վերաբերյալ ընդդիմությունն իր երազանքը

թյունն այս մի կտոր ժամանակը եւս ԵՆԽԿ-ի մոնիթորինգը ընթացումներից առաջ՝ այդ ժամանակն արդյունավետ օգտագործելու խնդիր ունի, այն եւս միայն վիտահասական միջաձեռնություններով, որոնք, եթե դառնանա՞ն ի խոստովանենք՝ հասարակությանը շատ բան այլեւս չեն տա, սակայն իշխանության շարունակականության արդիւնքն է սեակեցից կարող են արդյունավետ լինել: Խոսքը նոր դաստանակությունների մի փուլի մասին է, որը հնարավորություն գուցե տա հասարակության ուժադրությանը նոր զբաղմունք գտնելով՝ ԵՆԽԿ-ի ղորբեմներից եւ վերահարկվել:

ավորման, քանի որ տեսավ՝ այդ գործն իշխանությունը եւ ՀԱԿ-ը չարեցին եւ չէին էլ կարող անել, նրանք այլ խնդիրներ էին լուծում: Այսինքն՝ որքան էլ զարմանալի, իսկ մենք կասե՞ինք՝ ընթացողների՝ դեռեւս այնքան մոտ չէին լուծում դասակարգական փուլը, քան իշխանությանը: Ամեն ինչ ընկալվեց: Իշխանությունը, երեւում է, դաստան է նոր ԵՆԽԿ-ի դաստանակությունների մի մաս, կարճ սերիայի, թե չէ, Wikileaks-ը վկայ, նոր բացահայտումներ կլինեն:

Հայաստանի ֆաղափական դասեր կզնա հսակեցումների

Երբեք չի ծածկել եւ անգամ՝ հույս է փայփայել, չնայած Համաբարեզը մի քանի ամիս առաջ զուգարեցել էր՝ ֆաղափական կազմակերպչական կազմակերպչական «Զբաբա» հանրահավաքի օրը ջուր լցրեց փաստորեն ընդդիմության ստատուսի իրենց, եւ հավանաբար գեկույցի կազմակերպումն օրն արդեն այլ մոտեցումների դժվար թե մեք է ստատել: Այսինքն՝ Հայաստանի իշխանությունն այս մի գեկույցի բարեմդասությունն էլ իր համար արդիւնք է: Իսկ ընդդիմությունը, արդեն իսկ ամիսներ առաջ դարձել էր, որ ունեւ լուրջ անհանգստություն հազիվ թե դաստանի իշխանությանը, եւ երկխոսական եռուզեռն ավելի շատ հավանաբար միջազգային գնահատականներ կորցնելու համար էր: Զգիտեմք, սա գիտակցում էր ՀԱԿ-ի առաջնորդը (չգիտակցելու դարձաբան չէր կարող իր փորձառությանը), թե ոչ, սակայն կրկին ակնհայտ հանրահավաքների անցնելու գործելու շուրջն էր այն մասին, որ այնուամենայնիվ մի փուլ հույս փուլավել է ընդդիմադիր ղեկավարների մոտ, այս գործելու շուրջն էր մասնաճիւղի ձեռնարկի արդիւնքը ձեւ է միջնեւ նոր ԵՆԽԿ-ի իշխանու-

Հասարակության մասնող մասին իշխանության վերահարկությունը ոչինչ տալ չի կարող, քանի որ արդեն տարիներ նրանից դաստանելով իշխանության առողջացում, կոռուպցիայի դեմ դայաբար, իշխանության բովանդակության ազատականացումն է այլ, հասարակությունը դա չի ստացել, սակայն մյուս կողմից էլ երկիրը փորձության չի գնացել իրենց ակնհայտ է այլ փաստերակներով, ինչը խելացի հայեցողը այնքան էլ վատ բան չէր տեսնում: Եվ, կարծում ենք, ընդդիմությունը, որ հիմա սրացումներ է խոստանում, հազիվ թե կարողանա դրանք արդիւնքել, մնում է համաձայնի հերթական ընթացողների եւ իրենց բաժին ինչ-որ տեղի, որը նույնպես վատ չէ՝ տարիներ Հայաստանի Ազգային ժողովում չենեկացված մարդիկ թող խորհրդարանից սկսեն իրենց դաստանելու բարեփոխումը, քանի որ ավագակալությունն որ ատում են, հասկանում են դեռությունն առանց իրենց, հենց իրենք լինեն՝ այլեւս ավագակալությունն չի լինի: Մի խոսքով՝ ֆաղափական դասեր այժմվանից անցնելու է հսակեցումների նոր փուլով՝ դաստանելու, միավորումների, մոնիթորինգների ձեւ-

Wikileaks-ի մասին: Մերոնք բոլորը վրա են ընկել ու խոսում են նրանից, որ հայ դաստանները մի կտոր ժաբի դիմաց բամբասել են սեփական երկիրը. մեր վերլուծաբանները այդ դաստաններին մեղադրում են, խոսում, թե այսպես ու այսպես, առաջ դավաճանության հողվածք կստանան նրանց գլխին. դա, հա, կա, սակայն, օրինակ, այդքան վերլուծական (դաստանական է անդա՞ստ) կենսորոններն ինչ-որ բան գրադրում: Հասկանալի է, որ փոքր երկիր ենք, իսկի Ֆրանսիան եւ ԱՄՆ-ը Wikileaks-ի դեմը չեն կարողանում առնել, մենք որե՞ղի՞ց առնենք: Բայց դեմ, մեկ-մեկ վերլուծել՝ ո՞ր արտահոսի տալ ո՞ր քան գլուխն է թափված, ո՞ր լուրը ո՞ր դասի եւ ինչի համար է, սա հո՞ կարելի է անել, հասարակությանը հսակեցումներ, դրա համար էլ հո նավթադուր, կարողություն, ունեցվածք ու ռազմուժ մեք է: Թե չէ՞ կարող: Թե չէ՞ մի գլուխ որ ատում ե՞ք Wikileaks-ին բանի տեղ մի դրեք, է, մեղքն էլ փոքր բանի տեղ չի դնում, փոքր հո դրանից իր փունը չի՞ կորցնում:

ՄԱՐԿԵՏԱ ՍԵՎՈՒՄՆԵՐ

Տեսա Անին

Գյուճիկում արդեն իսկ զգալի է առատելական Անիի տունը: Թերեւս Մայր սաճարի կրկնօրինակ եկեղեցին է դաստանը կամ երկու ֆաղափների աշխարհագրական մոնիթորինգը:

Ճանադարհն անցնում է դաստանական Երազգավորս գյուղի, աղա, ջրատույզ եղած Ջրափի մոտով: Աջ կողմում Ախուրյանի հսկա ջրամբարն է, աղա Հայաստանը երկու մասի բաժանող անձայրածիր փեւլարերի շարքը: Հասուկ թույլվությամբ մեր առջեւ բացվում են դեռական սահմանի դռները: Մեր իմաստասեր ուղղվում է դեղի Անի եւ անցնում «չեզոք գոտի» կոչված հասվածքը:

Եւրոպական «Վերանորոգման» նդասակով շինարարական շախսակամած է կառուցվում:

Ջաղափում մի եկեղեցուց մյուսը վազող զբոսաբեկներ են, թերեւ նաեւ՝ հայեր: Թուրք սահմանադիր մերք ընդ մերք հայտնվում է դիտակետի առջեւ եւ մեր կողմն է նայում:

Ինչպիսիքն է Անին: Ծանոթ լուսանկարների, երգերի ու կցավների երազանք-ֆաղափ, ուր հանդիպում էին աշխարհի անեմասարբեր մեակույթները:

Հրվանդանի արեւելյան եւ արեւմտյան լանջերին վիմափոր կամ ժայռափոր բնակարաններ են, որոնցից ձախ՝ բաղնիքն է, որ կոչել են Մանուչեի մզկիթ: Բաղնիքի չորս ուղղահայաց երկար դաստանները թուր սահմանադիրների համար ծառայում են որդես հարմար դիտակետ:

Անին հեռու է թվում, սակայն մոտ է այնքան, որ լսվում են ֆաղափի տեսարանին անհարիր ձայներ: Մենք խառը զգացումներով հեռանում ենք Անիից: Ծանոթ երգի բառերը հանգիստ չեն տալիս. «Տեսնեն Անին ու նոր մտնեն»...

Մենք առավելագույն չափով մոտեցանք Ախուրյանի կիրճին: Մեր դիմաց Մայր սաճարն է, Տրդատ ճարտարապետի կառուցած անձեռնակերտ հրաճը, վիթխարի ու գեղեցիկ, հայրենի տունն սաք ու հարազատ...

Բավական է մտնել վերականգնվել ֆաղափի փառքի օրերը, հազար ու մեկ եկեղեցիները, կիսավեր դարձրածները, եւ դարձրել կնիստանգեմ, ֆաղափը Եւրոպայի կամ: Հզոր ֆաղափակրթություն, առեւտրական եւ արհեստական համաբարություններ ունեցող հայոց հռչակավոր ֆաղափի եռուզեռը կվերադառնա Անի:

Ոչ, Անին տեսնելուց հետո մեք է արդեւ, կրկին ու կրկին տեսնելու եւ մի օր հավիտյան վերազնելու հավասով...

ՈՐԹԵՍ ԱՄԱՐԵԼՅԱՆ

Տաճարի հեռանամատում նորակառույց բնակավայր է, մի ամբողջ գյուղ, աջ կողմում լուսանկարներից ծանոթ ու հարազատ կիսավեր Փրկչի եկեղեցին է, ձորակի մեջ՝ Տիգրան Հոնենցի եկեղեցին, որի վրված գմբեթը կարկասված է թրխավել ուձով: Ձախ կողմում, հեռվում, Աբուղաճնեց Ա. Գրիգոր եկեղեցին է, որի

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԻԹ
Հրատարակչության Ի սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԻԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Հանրապետության 47
Ֆախս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminfo.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԲԵՏԻՉԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Հավաքող (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտադրումները տրագիր մասնակի միջոցով, ռադիոհեռուաձայնությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնութեան խոսքի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսուում ու չեն վերադարձում:
Գ տաղով յորդանները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը դասախաճանութիւն չի կրում:
«AZG» Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Դիտարկում

«Ազգի» հեղինակներից մեկը իր վերջին հոդվածում մեր հասարակության ներկա վիճակը բնորոշող այսօրվա արտահայտություն էր գործածել՝ գահավիժող հասարակություն, ինչը լրջորեն մտախոհեցող առիթ միայն չէր ստանում: Սա մի հասարակություն է, որի ամենաբնորոշ գիծը անարարությունն է, նրա ամրամտերի ծայրահեղ եսակենտրոնացումը, կենսական ցածրագույնը և կենսական բնագործը՝ այսինքն՝ բացակայող արժեքներով: Տեսե՛ք, թե ինչպես է որեւէ խմբավորում (առհասարակական կամ մեկ այլ) ընդունում որեւէ նոր ելքի, բացասական էնոցիալների

զատում. սկսվեց: Կյանքի մի եղանակով, առհասարակական բարեբերի ու բարոյականության խայտառակ թափանցում: Խղճում, խղճահարվում էս, սա մեր կյանքն է, մեր միջավայրը էս ոչինչ: Կյանքը: Լուսն էս ճարահաս, բայց հետո տուժում. խոսքով ընկած վարորդը ճանապարհին անցնում ու ետքում չի կարողանում գտնել, քեզ մտնում է վճարել գրեթե կրկնակի ու ծանր խոհերի մեջ ընկնել՝ ուրիշ անհաջողությունն ու դառնությունը ուսած:

Պարզվում է՝ խոսելուց ավելի լավ էր լռելը: Մյուս կողմից՝ հիվանդներ են. վերջերս մի բժիշկ ասաց:

«Կամ դիտարկում մի կերպ, կամ՝ այլընտրանք մտածես: (Լավ է, «Վե՛» ռադիոկայանը 24-ժամյա է): Խելագարվել են բոլորը, չէ՛, դարձապես ֆաղափար, հանրային կյանքի արդյունավետի սարսական նորմերին, կենցաղավարության մեթոդներն անստեղծ են, սգոք: Ես հիշեցի երեսուսուր մի հայի, որը մեր հասարակության ներկայիս վիճակը դարձնում էր դաստիարակության թափանցելու ամեն կերպ ջանում էր համադաստիարակության հետոստիարակության բացելու՝ նիս ու կացի, վարք ու

ծացած բնակչության հարազատ արտահայտությունը: Զարմանալի, երբ անցնում էս ֆաղափար կենտրոնական փողոցներով ու տեսնում ծառի բնի մոտ կուտակված գրեթե ինչ-որ մեկը բնակարանը վերանորոգել են ֆանի ու նոր ինտերիորն են նոր կահույքին հարմար չեն գրեթե, դուրս է մեծել որդես աղբ: Դեռ ասում են՝ մեթոդներն են, գրասենյակ են, փրստնյա՛ են: Կենցաղային հարեւանությամբ զանազան միջոցառումներով վանճի՛ք՝ Սր Գարությունը, գողորհի, առանձին կանգնած լուռ մենախոսում է երկնի հետ ու լուսնին իր խաղաղ լռությամբ ձգում դեմի իրեն: Մար-

փոխադրվող-կորցրել են մեր երկիրը: Որ դեպք է թանկ գնահատելու ու դատարանում այդ հարսությունները: Եվ դարձյալ՝ ժամերգություն-դասարաններին եկեղեցիները լեվելեցուն են ու կոմունիստականների թափանցել են թեթև, բայց ֆանիս են գիտակցի հոգեւոր այդ խորհուրդներին: Վերջերս էր, որ լսեցիմ, թե ինչպես միջուկային հետո հայերիս համար խիստ անհրաժեշտ ու անդադարապես ներդրում էր ֆ-ուրախությունը ընդհատվել (հարան է եղել) մի խումբ մասնակիցների տուրքովից դաճակահարությունից եւ ավարտվել ուսիկանության մի-

Ամառային ֆաղափ գաղտնիության մեջ

Ինչպիսիք երանգներ են անցնում միջոցային տարածքներում մարդկային ցիվիլիզացիայի, հարաբերությունների ժամանակ՝ ներքին անվտանգության, կասկածամտության, երբեմն անվտանգության, չարության եւ հազվադեպ, շատ հազվադեպ անկեղծության կամ բարության: Եվ մարդը ստիպված է լինում գրեթե յուրաքանչյուր միջավայրում կրել մի նոր դիմակ, դաստիարակիչ ցանց, երբեմն էլ կեղծ լիցիություն ցուցաբերել, որդես ինքնադաստիարակության ձեռնարկը (ոնց որ գիտատեղեկություն լինեմ), մոռանալով սեփական դեմքը դառնալ այնպիսին, ինչպիսին դաստիարակիչը է սվայլ դասի միջավայրը, այսինքն՝ անուկոր կենդանի՝ մեղուկա: Մեղուկաների հասարակություն:

Սա, եւ հիվանդությունն էլ անուն ունի (լոգոստի), նրանք միակողմանի խոսողներն են, որ դիմացինն ուղղակի թույլ չեն տալիս խոսելու, կամ սաստում, կամ թողնում-հեռանում են: Լավ է, ամառն անցավ, շոգին այսօրվա հիվանդները անսանելի են, ուղղակի: Քաղաքն էլ անսանելի է այս տոգորին. մարդիկ ազդեցված են, նյարդերն արեւից ուրվվում, ջրագրի են դառնում: Դեռն էլ սաստանում է հոսք, ֆաղափ սառառում է գարեհոտությունից, որովհետեւ աղբահանության հարցը այդպես էլ դուրս չի գալիս «ֆաղափարության ճանապարհ»: Քաղաքը խեղդվում է ծխից ու մեքենաներից անհատական լինում, անարդյունաբերական ու անգործարան այս ֆաղափ իր օդային ավազանի աղտոտվածությամբ ռեկորդներ է գրանցում: Քաղաքը սնում է աղմուկից՝ մարդկային աղմուկից, շինարարական աղմուկից, երաժշտական աղմուկից: Բա՛ որ գիտեն է վրա հասնում, ի՞նչ է կասարվում բարձրահարկ բնակարանում. չըրխիլ հա չըրխիլ, իր են ֆառում, հրում, հրճում, բարձրակուրսներով՝ կրք հա կրք՝ ուղիղ գլխից, գիտե՛րվա կեսին: Տրակտորանման մի «արարած» ամբողջ գիտե՛ր բանում ու բանում է: Բա՛ որ արդի կեսգիտե՛րից դաստիարակություն է ստանձնել մեկը՝ գուռնա դիտի մուղամային կլկլոցը բեմի բնակիչների սեփականությունը դարձ-

բարի, էթիկապես կրթելու դասընթացներ: Դիտեցի նաեւ մեր բանաստեղծներից մեկի ասածը, թե հայ հասարակությունը սովետական արժեքներն այսօր դաստիարակության դաստիարակից (դասական երաժշտության համերգների) ազատվեց եւ ինքն իր ճիշտ, բնական վիճակում է՝ ռաբիսի համարձակ հիացմունքում: Եվ դեպք չէ զարմանալ հաղթանակած լուսնային մասերի մասին կլկլոցներով դաստիարակից: Սա մեր այսօրվա հանրային կյանքի, կենցաղի ու ճաշակի, մտածողության սրամաքանակային արտահայտությունն է, սերիալային հոգեբանությամբ մե-

ղիկ նստում են հնամենի ֆառերի մոտ, լռությանն ունկնդիր, հանգստանում են այստեղ: Վանդիկ կից հիմա ռեսուրսն են կառուցում, լուսնային եկեղեցական ժամերգությանը կիսանկյուն ռաբիսի լուրջ ձայները, ու վանդիկ աղբարբուր ֆառեր ավելի խորը կլոն: Ել չասեմք ֆրիսոնություն, 1700 Տարի եւ այլն: Դեպքնայինությունը խորն է մեր արյան մեջ մտած: Լավ է, որ արտաքին մարդիկ դեռ կան մեր տուրքը, որ հասկանում են, այսօր թե արտանկյուն, ավելի ծանր է լինելու, որ մեր նախնիներից ստացած ժառանգությունների հետ այսօրվա վարվելու դաստիարակ մաս-մաս

զամսությամբ: Սրանք մարդիկ էին, որ ֆիչ առաջ եկեղեցուց էին դուրս եկել՝ ներկա լինելով միջուկային սուր խորհրդին:

...Ու նորից ֆաղափային աղբի թափանցումն ինձ հանգիստ չեն տալիս՝ ամեն անկյունից, փողոցից, բեմի մոտերից, բացօթյա տուրքների արտահայտված գարեհոտ ու նեխահոտ, բոմբերի գիտե՛րային կյանքի հետքեր... Կիսադասարկ աղբարբուր կողմից կուտակված տոգորակներ: Շուկացող սանիկներն, որ չեն ուզում 20-30 մետր ֆայլել եւ իրենց սան աղբը արհմեր արտանկյուն բաց ձակասով լող են տալիս անցողի դարձող ճանապարհին: Աղբը կուտակվում, դեպի է վերանկյուն, օրերով, շաբաթներով մտնում այդպես: Դարձից ազատվելու ճար երկար ժամանակ չէր զսնվում. ոչինչ չէր օգնում՝ գրել, նկարել, նկատություն անել:

Եվ, ո՛վ զարմանք, արդեն մի կայուն ժամանակ սարածից աղբից մարվել է: Դիմացը մեծ դաս է՝ վրան խոտոտ սառեցրել մի խելոք գրել է՝ «Այստեղ աղբ կարող են թափել միայն ոչխարները», սարորհակ է, բայց, դաստիարակ, որ չնայած կոտորածից, բայց գուրությունն արդարացրեց սոցիալիզմը: Ուրիշ որեւէ մայրաքաղաքում մտած գուրություն-դաստիարակ կեսնեմք: Դժվար թե:

Եւ էլի լուսն ու լուսնային ֆառեր...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱՐԱՆՅԱՆ

Պե՛տք է արագացնել ավանդների փոխհասունացման գործընթացը

Ինչո՞ւ Գայասարի Գանադեսության ֆաղափայինները նույն չափ խայտառակացնում են մեզստանում նկատմամբ, ինչպես նա է իրենց հանդեպ: Որ այդպիսի հարցադրումն իրավագործ է՝ կարելի է ցույց տալ հետեւյալ օրինակներով:

Բոլորս հիշում ենք, թե ինչպես իջնադարյաններն անցյալ դարի ինքնուրույնական թվականներին կիրառում էին խիստ տուգանների ֆաղափայինություն, երբ բնակարանների սեփականատերերը ժամանակին չէին մուծում գույքահարկի գումարը: Իսկ չէին մուծում այն դարձ դաստիարակ, որ մարդկանց վիճակն այն ժամանակից լուսնային ֆառեր էր բարձր էր անգործության մակարդակը, ցածր էին առհասարակարձները եւ չէին չափի՝ թե ինչպես են: Բայց դա չէր մտախոհողությունը: Նա միայն դաստիարակի կարգավիճակում էր: Եվ այդ դաստիարակ էր ֆաղափայինների հասցեատերի վրա, համակարգիչներում դեռ մտնում են այդ դժվար տարիներին առաջացած դաստիարակի գումարները:

Իսկ ինչպե՞ս ժողովուրդը դեպք է անվանի այն իջնադարյաններին, որոնք մի ակնթարթում փոխադրվել են ՍՍՄԿ-ի խնայարանի հայկական

բաժանմունքներում դաստիարակ ֆաղափայինների գումարները, որոնք մարդիկ կուտակել էին «սեւ օրվա» համար: Եվ ինչո՞ւ տարիներ արտանկյուն այդ անբարոյական գործարքը մնաց անդադրված եւ անփոփոխառուցված: Ու միայն 2006 թվականին փոխհասունացման հարցը «Օրինաց երկիր» կուսակցությունն առաջարկեց փնտրել Ազգային ժողովում (ի դեպ, այդ ֆայլով զգալի լայնացնելով իր ընտրատեղիները): Երկար փնտրություններից հետո ԳԳ-ի կառավարությունն իր N 352-Ն, 16.03.2006 թ. որոշումով սահմանեց ավանդների փոխհասունացման չափը եւ այդ գործընթացի կատարման կարգը:

Այդ արվածից սկսած որոշ գումարներ դեպքում հասկացվում էին ավանդների փոխհասունացման համար, իսկ առաջնահերթությունը սրված էր այն ավանդատերին, որոնք ընդգրկված էին «Փարոս» համակարգի ցուցակներում: Թե ինչպես դանդաղ է ընթանում այդ գործընթացը, երեւում է այն փաստից, որ միայն անցյալ տարի արտահայտությունն անհայտ մասնաշաղկապում էր Գայասարի ֆաղափայիններից մեկը կարող է

Անցել է 5 տարի, ինչ ընդունվել է ավանդների վերաբերող այդ որոշումը, բայց լուսնային արդեն չեն հավաստում, որ իրենք կստանան փոխհասունացման գումարները, որովհետեւ ԳԳ-ի դեպքում այդ նույն ֆաղափայիններից հետո ԳԳ-ի գումարներ: Գաղափարն անխիթար է մեծահասակ ավանդատերների վիճակը, որոնցից մի մասն անցել է «մյուս աշխարհ»՝ այդպես էլ չստանալով իրենց հասանելի, որովհետեւ այդ ավանդների նկատմամբ չի գործում ժառանգության իրավունքը: Անհեթե՛թ իրավիճակ: Եվ մի՞թե անբարոյական չէ այս վիճակը, եւ ինչո՞ւ դա չի մտախոհող այն կուտակություններին, որոնք ներկայացված են Ազգային ժողովում:

Ժամանակն է, որ ավանդների ժառանգության իրավունքի հարցը փնտրվի ԱԺ-ում, եւ կառավարությանն առաջարկվի ընդունել որոշում, որով կլուծվի այդ հարցը:

Բացի ժառանգության իրավունքի հարցից, կարելի է նաեւ առաջարկել որոշ մեխանիզմներ, որոնք սեղյ կսան կառավարությանը սեղյ ժամկետներում փակել ավանդների դաստիարակ հարցը: Այդպիսի տարբերակներից մեկը կարող է

լինել կառավարության որոշումն «ինքնաուղեկ» մասին ամեն ժամկետանց տարվա համար, երբ չի կատարվում ավանդատերի փոխհասունացումը: Գուցե սվայլ առաջարկությունն անտեսակային թվա: Իզուր եւ կարծում: Վերջերս կառավարությունը նմանատիպ որոշում ընդունեց (N 85-Ն, 10.02.2011 թ.), որը վերաբերում էր սնեստարող անձերին: Որոշ լուսնային ժողովները մեքենաների ֆինանսների նախարար Վահե Գաբրիելյանի հետեւյալ հայտարարությունը. «Ըստ նոր կարգի, եթե տարածական հարկերի գծով դեպքում չեն մուծված գեղվարները չեն վերադարձվում սահմանված 90 օր ժամկետում, կառավարությունը դաստիարակվում է հետաձգման յուրաքանչյուր օրվա համար տուգանք վճարել»: Այդ որոշումն կարելի է փոխարինել ընդգծեց նաեւ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը. «Տուգանքների եւ դաստիարակների հաշվարկման հաստատված մեթոդաբան ենթադրում է, որ եթե մեքենան ժամանակին ու լիարժեք ծավալով վճարեմք մեքենաները սնեստարող սուբյեկտների նկատմամբ, առաջարկված կլինեմք հետաձգման

յուրաքանչյուր օրվա համար նրանց տուգանքներն ու տուգանք վճարել»:

Կառավարության այդպիսի արդար մտեցումն արժանի է հարգանքի: Բայց ինչո՞ւ նույն կերպ չվարվել (այսինքն՝ կիրառել «Ինքնաուղեկ» կարգը) նաեւ լրիվ սնանկացած ավանդատերների նկատմամբ, որոնք մի կերպ դատում են իրենց գոյությունը՝ արտանկյուն ձգնաժամի եւ գների անվերջ թռիչքների տարածքում:

Կարելի է հուսալ, որ «ինքնաուղեկ» դեպքում իջնադարյանները ստիպված կլինեն ձեռնարկել որոշ ֆայլեր, որոնցով արագ լուծվի ավանդների փոխհասունացման հարցը: Այդ ֆայլերից մեկը կարող է լինել, եթե դաստիարակ եւ ֆաղափային կամ փոխարինի սվայլային սնեստարության զգալի մասը սվայլից դուրս բերելու գործում:

Եվ լուսնային կուտակությունները, ամեն մեկն իրեն ժողովրդի քաղաքի դաստիարակ համարող, չմտած անարար ստեղծված ավանդների փոխհասունացման խնդրի լուսնային լուծման գործում:

ՌՈՒՂՈՒՖ ՕՍԿԱՆՅԱՆ
Տայասարի Պե՛տք է արագացնել մեզստանալի դաստիարակի, Տ.Գ.Բ.

ՀՈՎՏԱՆԵՆՏ ԱՐԻԳՈՐՅԱՆ

Հովհաննես Գրիգորյանը 20-րդ դարի 60-ական թվականների վերջին հրապարակ եկած բանաստեղծական սերունդի նշանավոր անուններից մեկն է: Իր սկզբնավորման քաղաքը սկսած Գրիգորյանի ժողովրդային գլխավոր յուրահասկությունը «օրինազանցություն է», որ նոր ժամանակ է ստեղծում, այնուհետև՝ անհասակ սուր ներքին ստեղծություն, որ, սահմանազանցելով «կարգը», նոր կարգ է սահմանում... Սա գրական անվանիներից (որոշեցի որի բառ չասեմ) վերադասարկված ճակատագիր է, որ Պարոյր Մանուկը իբրև կրթական աստիճան է ասելով՝ «Ամենից առաջ ես հայր եմ եղել...»: Հովհ. Գրիգորյանն էլ, հետևապես սերունդի անունից կարող է նույնը ասել, թեև իր նոր հրատարակած գրքում, հոր խորհրդով հորդորված է ել կրթական «երեք չնեռնես» ահա թե ինչ կասեմ քեզ...»:

Հովհ. Գրիգորյանը բառասանյա գրական ճանապարհ է անցել արդեն, եւ անցած ճանապարհի վայրկյաններն անգամ արդյունք են նրա ժողովրդային, ժամանակի նշաններն արտահայտված նրա գրքերում: Բանաստեղծությունների առաջին «երգեր առանց երաժշտության» ժողովածուն հրատարակվել է 1975-ին, որին հաջորդել են «Բոլորովին ուրիշ աշուն» (1979), «Անձրևի մի սխուր առիթով» (1982), «Դանդաղ ժամեր» (1986), «Գրեց-սակեր մանկության երկնից» (1992), «Երկու ջրհեղեղի արանում» (1996), «Կես ժամանակ» (2002) ժողովածուները, «Գիտերահավասար» հաջնսիրը (2005), մանկական բանաստեղծությունների զբերքը, բարձրանություններ խաղանախագու գրականությունից, որոնցից նշանակալից են Կարոյն Ֆունեստի «Արեւմտի Կրակի մահը» (1979), Խուլիո Կորսասարի «Վիճակախաղ» (1983) վեպերը, Ֆ. դե Ռոխասի «Սելեստինա» (2007) դրաման, Խ. Օրսեգա-Գասեթի «Մականյոյի փիլիսոփայությունը» (1999):

Հովհ. Գրիգորյանի բանաստեղծությունները թարգմանվել են աշխարհի տարբեր լեզուներով՝ անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, թուրքերեն, արաբերեն, չեխերեն, ռումիներեն, լեհերեն... Արժանացել է գրական բազմաթիվ մրցանակների: 1998-ին Պարզեասրվել է Մ. Խորենացու անվան մեդալով, 2002-ին նրան շնորհվել է «Վահագն» մրցանակի դափնեկրի կոչում:

Հովհ. Գրիգորյանի ժողովրդային ժամանակը երկն է, այսօրը եւ գալիքը... Մի ամբողջ հավիտենություն, որ կերտել է բանաստեղծը իր գրականությանը, մեր ժողովրդային հարսությունն է, անցնողի հետք: Պոեզիայի նոր կերպարը, որ ստեղծել է Հովհ. Գրիգորյանը դեռևս «Ասուն» (1967) բանաստեղծությամբ, ոչ թե ժամանակի կեղծ երկվորյակն է, այլևս կրում է իր էության մեջ ժամանակի ամբողջությունը՝ իրական-անհերքելի, դարձրելով երգիծական եւ ողբերգական... Այնուհետև, Հովհ. Գրիգորյանի ժողովրդային աշխարհը, կյանքը ունի մարտական, դրամատիկ, ողբերգական երանգներ, որոնք այնքան միասնական են ու անանջատելի: Ուսի «անժամանակ» մեր ժամանակում (ինչպես բանաստեղծն է ասում՝ «կես ժամանակում») մեր ժողովրդային արժեք ճանաչողական բացառիկ նշանակություն ունի, ներքին էներգիա, ինչ-որ մեկը մեր արդար դարը է վայրկյանը՝ «դանդաղ ժամերը», դարը՝ հայսնված «երկու ջրհեղեղի արանում»...

Հովհաննես Գրիգորյանի ժողովրդային ունի իր ճանապարհը, ներքին վիթխարի է ներգրան, բացառապես լիցի է նոր ցերեք, որի ներկայությունը ամենաանհավանականներից մեկն է արդի հայ ժողովրդային:

ՍՈՒՐԵՆ ԱՐԵՎԵՍՏԱՅԱՆ

Օգնեմ փրկել բանաստեղծ Հովհաննես Գրիգորյանի կյանքը

Հայ ժամանակակից հանրահայտ բանաստեղծ Հովհաննես Գրիգորյանի մոտ հայտնաբերվել է թոփախուցիկ: Նրան հնարավոր է փրկել միայն գերմանական կլինիկաներից մեկում: Բուժումն արժե 50 000 դոլար: Մեզ անհրաժեշտ է բոլորի օգնությունը: Որևէ չափի օգնություն խիստ կարևոր է մեզ համար:

Հեռախոս՝ 56 41 42, 094 49 76 01
Հավելեմանքներ՝ (ՊրԿԿԵԿԻՍ ԲԱՆԿ) AMD 253090017430- 0090
\$ 253090017455-0091
EUR 253090017448- 0092

Մեր երկրի անկախության հռչակման առաջին տարիները բազում էին դժվարություններով, գրկաններով, ռազմական գործողությունների ու ճնշմանական քաղաքական հետեւանով: Սակայն այդ դժվարությունները չընկճեցին ժողովրդին եւ արդյունքում արդեն ունենում են 20-ամյա Անկախ Հանրապետություն: Ծիծե 20 տարի առաջ, այդ դժվարին տարիներին Լոնդոնի «Թեֆեյան խնամակալ մարմինը» որոշեց մայր հայրենիքում ստեղծել մականության կենտրոն, որը կյանքի կվերակոչեր հայ արվեստն ու գրականությունը, գիտությունն ու կրթությունը

դասական ճակատագրով, սարբեր իրողությունների բերումով բաժանված է եղել արեւելի եւ արեւմտի միջուկ, սակայն երբեք չի բաժանվել իր էությանը: Հայ մականությունը մի է եղել, որը նաեւ դաժակալան է եղել մեր ազգային ինքնության: Եվ այդ մականությունը դաժակալան էր հակիրճ, ինչպիսին եղել է Վահան Թեֆեյանը»:

«Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի հոգեբարձուների խորհրդի նախագահ, Լոնդոնի «Թեֆեյան խնամակալ մարմին» դասավոր բարձրագույն «Վարդան Ուզունյանը» (Լոնդոն) ողջունելով եւ շնորհակալվելով

Այնուհետեւ որն Ուզունյանը մեկի-մեկի նստեց այն բոլոր բարերարների անունները, որոնց նվիրակությունների շնորհիվ իրականացավ ծրագիրը: «Օգտակար եղավ նաեւ Ամերիկայի եւ Կանադայի ԹՄՍ կենտրոնական մարմնի անդամ որն երկուսն Ազգային կողմից կազմակերպված ԹՄՍ-ի մասնաճյուղերի կողմից դրամահավաքի աշխատանքը», շեշտեց որն Ուզունյանը եւ կրկին շնորհակալություն հայտնեց բոլոր նվիրակներին ու աջակիցներին: Անցած տարիների ծրագրերը հաս-հաս նստեց զան, նստեց նաեւ այս տարվա ընթացքում իրականացված ծրագրերը Թեֆեյանի անունը կրող հիմնադրամներում: Իսկ առաջին

Ջիչ անց «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի հոբելյանական հուշատետրերը եւ դասավորեց հանձնվեցին այն նվիրակ հայրենակիցներին, ովքեր մեծ ավանդ ունեն Հայաստան-սփյուռք կապերի ամրապնդման գործում: Պարզեասրվողների ցանկում էին՝ ՀՀ ԱԺ աշխատակազմի ղեկավար **Գեղամ Ղարիբջանյանը**, ՀՀ համայնքի խորհրդի նախագահ **Վազգեն Մանուկյանը**, ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ԹՄՍ կենտրոնական վարչության փոխսեյանադես **Երվանդ Ազգսյանը** եւ «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ **Վարդան Ուզունյանը**: Պարզեասրվածները բարձր գնահատեցին մայր հայրենիքում ստեղծված

Տանկություն նվիրված «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի 20-ամյակին

եւ կնդրաստեր հայության միավորմանը: Այդ որոշման նախագիծը մանրամասն փնտրվեց աշխարհի տարբեր ծայրերում գործող Թեֆեյան մականության կենտրոնների հետ եւ արդյունքում 1997-ին մեծ հանդիսավորությամբ կայացավ Թեֆեյան կենտրոնի բացումը: Իսկ 2001-ին Թեֆեյան կենտրոն (ժողովրդի հետախույզ) ՍՊԸ վերագրանցվեց որոշեց «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամ:

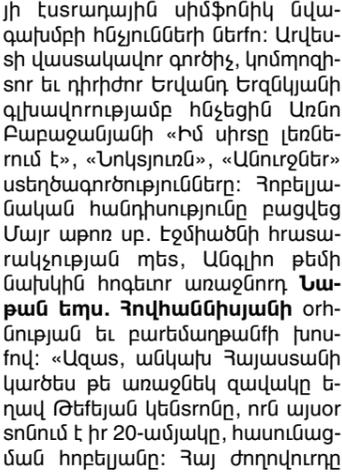
Սեպտեմբերի 10-ին Թեֆեյան կենտրոն էին շնորհակալ սփյուռքի տարբեր զանազաններից ու Հայաստանի մարզերից ժամանած թեֆեյանցիներ մասնակցելու «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի 20-ամյա հոբելյանին: Արեւմտահայ մեծ բանաստեղծ Վահան Թեֆեյանի անունը կրող կենտրոնում հյուրերին դիմավորում էին Հանրային ռադիոյի էստրադային սիմֆոնիկ նվագախմբի հնչյունների ներքին: Արվեստի վասակավոր գործիչ, կոմպոզիտոր եւ դիրիժոր Երվանդ Երզնկյանի գլխավորությամբ հնչեցին Առնո Բաբաջանյանի «Իմ սիրը լեռներում է», «Նուկյուռն», «Անուրջներ» ստեղծագործությունները: Հոբելյանական հանդիսությունը բացվեց Մայր աթոռ սբ. Էջմիածնի հրատարակչության ղեկավար Անգելո Թեմի նախկին հոգեւոր առաջնորդ **Նաթան Եղի. Հովհաննիսյանի** օրհնության եւ բարեմաղթանքի խոսքով: «Ազատ, անկախ Հայաստանի կարծես թե առաջնեկ զավակը եղավ Թեֆեյան կենտրոնը, որն այսօր տնտեսում է իր 20-ամյակը, հասունացման հոբելյանը: Հայ ժողովրդը

կայուն ծագրված է՝ վերականգնել «Վ. Թեֆեյանի դուրակը», կենտրոնին հարակից տարածում, որտեղ եւ կկանգնեցվի Թեֆեյանի արձանը:

ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի կենտրոնական վարչության անունից ողջունեց ու հոբելյանի առիթով շնորհակալություններ փոխանակեց **Երվանդ Ազգսյանը**: Նա ասաց, «ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ԹՄՍ կենտրոնական վարչությունը, ամբողջական նվիրումով իր մասնակցությունը բերեց Թեֆեյան կենտրոնի կառուցմանը, որը խորհրդանշական սիմվոլը հայրենի հողում: Եվ մենք այսօր այստեղ ենք, հղատությամբ եւ թեֆեյանական հավատով հայտնվեցին մեր հայրենական այս տուն մեջ»: Նա գնահատեց Վահանի խոսքի ասաց նաեւ Հայաստանի ԹՄՍ-ի նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանի եւ «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիսյանի հասցեին: Այնուհետև ողջունեց խոսքի ասացին Լոնդոնի «Թեֆեյան խնամակալ մարմին» նախագահ, «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ, ՏԵԻ-ի ֆիլիալի Կարո եւ Սեւան Գրիգորյանների դուստր **Սիլվա Գրիգորյանը** (Ֆրանսիա) եւ «Թեֆեյան կենտրոն» հիմնադրամի սեօրեն **Արմեն Ծովիկյանը**, որոնք մուկյուսե շնորհակալություն հայտնեցին ու շնորհակալություն բոլոր այն անձանց, ովքեր նախաձեռնեցին, աջակցեցին ծրագրի իրականացմանը:»

կրթային օջախի գործունեությունն ու մարտեցին նորանոր հաջողություններ ի Ես հայրենի-սփյուռք կապերի ամրապնդման ու զարգացման:

Հանդիսության դաստնական մասից հետո սկսվեց գեղարվեստական ծրագիր, որի ընթացքում ելույթներ ունեցան Արագածոտնի մարզի Կարթի գյուղի Վ. Թեֆեյանի անվ. դպրոցի երգչախումբը՝ խմբավար Սվետա Դարաբյանը: Ներկաներին իրենց հրաշալի կատարումներով շնորհակալեցին ՀՀ վաստ. արտիստներ Լեյլա Սարիբեկյանը, Արսեն Գրիգորյանը (Մոն), «Կարին» ավանդական երգի եւ դարի խումբը (գեղղեկ՝ Գագիկ Գիմոսյան) եւ «Արեւներ» մանկադասարանական անսամբլը (գեղղեկ՝ Արմեն Դիվանյան): Հոբելյանական հանդիսության հանդիսավար, ՀՀ վասակավոր արտիստ Սարգիս Նազարյանը ասումնեց Վահան Թեֆեյանի, Հան Սահյանի, Ավ. Իսահակյանի ստեղծագործություններից ու նաեւ Փ. Թերեմեզյանի «Վերջին այցելությունս Կոմիտասին» հուշը: Երեկոն ավարտվեց ուրախ տուր-դարով, որին միացան աշխարհի տարբեր ծայրերից ժամանած թեֆեյանցիները: Եվ այստեղ տեղի է հիշել մեծ բանաստեղծ Թեֆեյանի խոսքը՝ Կեանքն ինձի ինչ մնաց, ինչ որ տուր ուրիշին, տարբերակ՝ այն միայն...

ՄԱՐԵՆԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ
* Ի դեպ, որն Ուզունյանի ներկայացրած երախտավորների ցուցակը խիստ տակասավոր է. Թեֆեյան կենտրոնի արտնագրման եւ կառուցողության գործում կարեւոր դեր են ունեցել նաեւ ՀՀ առաջին վարչապետ Վ. Մանուկյանի կառավարությունում փոխվարչապետ Կարին Սարգսյանը, Կառավարության վարչապետ Սիրուհի Ղարիբյանը, ճարտարապետ Օլեգ Շուկրեյը, շինարարության դասավասու Հենրիկ Սողոմոնի Հարությունյանը, «Ազգ»-ի սեօրեն Սարգիս Սարգսյանը, բժիշկ Հարութ Դանիելյանը եւ ուրիշներ: Խճբ.:

Նոր հեծանվահրապարակը կնդաստի մարզաձևի հետագա զարգացմանը

Հայաստանի անկախության 20-ամյակին հիանալի նվեր կլինի Երեւանում նոր հեծանվահրապարակի բացման հանդիսավոր արարողությունը նախատեսված է սեպտեմբերի 15-ին ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի մասնակցությամբ:

ՖՈՏՈՂՈՒՐ

Հեծանվահրապարակը կառուցվել է իսպանական «Ռեմկո» ընկերության ներդրմանը ծրագրի օգնությամբ: Դեռևս 2008-ին ընկերությունը նախկին հեծանվահրապարակի տարածքի դիմաց դարձրել էր հսկայական շինարարական աշխատանքները: Ընդ որում նորակառուցվող ընդհանուր մակերեսը 5000 մ²-ով գերազանցում է նախկին հեծանվահրապարակի տարածքը:

Նոր հեծանվահրապարակի առկայությունը կխթանի Հայաստանում հեծանվային մրցարկի զարգացմանը: Հայ հեծանվորդները նախկին ԽՍՀՄ-ում մասնակցել են բազմաթիվ մրցումների: Հիշեցնենք թեկուր ավստրիացի զինվորական Երվանդ Կարամյանը, որը թմբակահարի մրցումներում Բարի կամի խաղերի հաղթող էր դարձել: Մետրոլ Կարամյանը աշխարհի երիտասարդների չեմպիոն էր, Գրիգոր Գրիգորյանը՝ երիտասարդների ԽՍՀՄ կրկնակի չեմպիոն, արժանացել է «Տոկայի մեծ մրցանակին»: Վերջին սարիներին բավականին հաջող էր հանդես գալիս Սուրեն Պետրոսյանը:

Այժմ էլ ունենք հեռանկարային, երիտասարդ հեծանվորդներ, որոնք մարզում աշխուժացնում են կասսաբերությունը: Նրանցից Սերժ Սարգսյանը մեր օլիմպիական հույսն է հեծանվահրապարակում: Սերժը Մոսկվայում կայացած աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում 2 անգամ մեդալներ էր հաղթում: Սերժը հրապարակային հեծանվակազմում: Եթե նա հաջող հանդես գա աշխարհի գավաթի խաղերում, ապա հեծանվահրապարակում ել իրավունք ստանա մասնակցելու հաջորդ տարվա աշխարհի կայանալի աշխարհի առաջնությանը, ապա հնարավորություն կունենա վիճարկելու Լոնդոնի օլիմպիական շրջանը: Օրերս էլ Դոնեցկում Հոլանդիայի Հոլանդիայի միջազգային մրցումներում հեծանվակազմում խոստովանելով «Դուրծա» միջազգային մրցաձևի հաղթող:

Սի խոստովանելով, նոր հեծանվահրապարակի բացմանը մարզաձևի հետագա զարգացմանը նոր հնարավորություններ են ստեղծվում:

Հեծանվահրապարակի ել «Հայաստան» մարզական միության հեծանվահրապարակի մարզադրոհի սնունդ, մարզաձևի համարակազմի ֆեդերացիայի ներկայացուցիչները, որոնք ծանոթանալով հեծանվահրապարակի հնարավորություններին, կորուցնում կառուցվող միջազգային չեմպիոնների մրցումները, բացառությամբ օլիմպիական խաղերի: Վերջինիս մրցումները նախատեսված են միայն փակ հեծանվահրապարակներում:

Հին հեծանվահրապարակի բեռնակազմը համեմատելով նոր թեթևությունը 3-ով ավելի է ու կազմում է 43 ասիստան, ինչն ավելի բարձր արագություններ զարգացնելու հնարավորություն է ընձեռնում: Դրան կնդաստի մասնաճյուղ, որ նոր հեծանվահրապարակը ԱՊՀ տարածքում միակն է լինելու, որ ծովի մակերեսից 1000 մետր բարձր է: Օրինակ, Բախլու կառուցված նոր հեծանվահրապարակի, որի վրա 148 մլն դոլար է ծախսվել, վազմողու արագությունը զիջում է մեր հին հեծանվահրապարակին:

Նոր հեծանվահրապարակն ունի նաև ընդհանուր ֆիզիկական մասնաճյուղի համար նախատեսված ջեռուցվող երկու մարզադահլիճներ, բժշկական կաբինետներ: Ըստագործման կհանձնվի նաև ադմինիստրատիվ շենքեր:

Հայաստանում առաջին հեծանվահրապարակը կառուցվել է դեռևս 1927-ին Երեւանում, ներկայիս Թումանյան փողոցի տարածքում: Վազմողին հողային ծածկույթով է եղել: 1937-ին Ավստրիացի միջոցներով կրկնակի օգտակար կառուցվել է ներկայիս հեծանվահրապարակը: Սկզբնական օրերում այն կառուցվել է փայտից, 50-ականներին փոխարինվել է բետոնե վազմույթով: Իսկ 1975-ին արդեն կառուցվել են սրիբունները ու հեծանվահրապարակն ավարտական փուլ է բերվել:

Ըստ Ալես Խաչատրյանի, մեր հեծանվահրապարակը մեծ համարում է ունեցել նախկին ԽՍՀՄ-ում, բեռնակազմը բավականին արագընթաց է: Սակայն բետոնե սրիբուններն արդեն այնպիսի են, առանց նստելու համարավոր չէր մրցումներ կազմակերպել: Այնպես որ նոր հեծանվահրապարակի կառուցումը հրատարակելով:

Աճուրդ, ժամանակակից դահլիճներին համարաստիսանող

«Ուլիս» ամրադիրը առաջատարի դիրք

21-րդ տարի հանդիմանումներով ավարտվեց ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 3-րդ օրը: Սեփական հարկի սակ 2-1 հաշվով հաղթելով «Իմպուլսին», «Ուլիս» ամրադիրը առաջատարի դիրքը: Արդեն 1-ին խաղակեսին ուլիսցիները 2 անգամ գրավեցին մրցակցի դարձար: 29-րդ րոպեին փորձելով կանխել Ջոկոպ վսանգավոր փոխանցումը, Ջոկոպոն Հիմենեսը գնդակն ուղարկեց սեփական դարձար: Այնուհետև Արսակ Գրիգորյանը 2-րդ գոլը խփեց: Ընդմիջումից հետո Ջավեն Բադրյանը 11 մ հարվածով կրճատեց հաշիվը:

	Մրցաձևային արդյունակ					Մ
	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	
1. Ուլիս	21	13	4	4	32-15	43
2. Փանծասար	21	10	8	3	27-12	38
3. Փյունիկ	21	10	6	5	28-22	36
4. Միկա	21	8	6	7	26-21	30
5. Իմպուլս	21	8	5	8	28-26	29
6. Բանանց	21	7	7	7	30-26	28
7. Շիրակ	21	4	4	13	17-34	16
8. Արարատ	21	2	4	15	12-44	10

Ուժեղագույնները		
Բունոն Կորես	«Բանանց»	10
Նարեկ Բեգլարյան	«Միկա»	8
Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	8
Ջավեն Բադրյան	«Իմպուլս»	7
Գեորգի Կաստակյան	«Ուլիս»	6
Մարկո Պիպերի	«Փյունիկ»	6
Արսյոն Ադամյան	«Ուլիս»	6

Իսկ ահա չեմպիոնության համար դայվարում «Ուլիս» գլխավոր հակառակորդները դարձան: «Փանծասար» սեփական հարկի սակ 0-1 հաշվով զիջեց «Բանանցին»: Միակ գոլը խփեց Բունոն Կորեսը: Ճիշտ է, դաշտի սեփական գոլից էլ գոլի հեղինակ դարձավ, սակայն մրցավարը չհաշվեց:

Պարսկեց նաև «Փյունիկը», որը սեփական հարկի սակ հյուրընկալել էր «Միկային»: Խաղակազմը հաջող էր փյունիկցիների համար, որոնք օգտվելով մրցակցի սխալից, արդեն 7-րդ րոպեին բացեցին հաշիվը: Այն ընկավ Դուկաս Պողոսյանը: Սակայն 2-րդ խաղակեսում «Միկան» ուժեղացրեց ճնշումը եւ կարողացավ Կոնսանցին Սանդրիչենկոյի ու Նարեկ Բեգլարյանի խփած գոլերի շնորհիվ կամային հաղթանակ տանել:

Առաջնության երկու անհաջողակներ «Շիրակի» եւ «Արարատի» մրցավեճում հաջողություն ուղեկցեց գյուղերիցներին: Խաղակազմից 5 րոպե առաջ սեփական Լամին Լի Յորոն խփեց հաղթական գնդակը:

Տաջող սկիզբ

Բուլղարիայի Ալբերտ Բալանով մեկնարկել է լիգայի Եվրոպայի մրցաձևում առաջնությունը: Հայաստանը ներկայացրած 31 լիգայի մրցակցից 17-ը մեկնարկեցին հաղթանակով: Իսկ ահա մինչև 18 արտերկրյան մրցաձևի ամենաբարձր վարկանիշն ունեցող Սամվել Տեր-Սահակյանը հաշտություն կնքեց Բյոռն Օսերի հետ:

Դանիելյանը վերջապես հաղթեց

Ըստ միջազգային Գրան Դրի մրցաձևում Ելինա Դանիելյանը վերջապես անդրադարձավ հաղթանակին: 5-րդ տարում նա ամենավերջին ավարտեց մրցակեցը՝ 94-րդ ֆայլում ստիպելով ստիպելով խաղադադար Ջոյն Կենցյունին կանգնեցնել ժամացույցը: Իսկ նախորդ տարում Ելինան մրցաձևում 3-րդ դասարանում էր կրել՝ զիջելով ժուան Լուիսին: Վերջինս 5-րդ տարում նոր հաղթանակ տարավ Ելաներին Կովալենկայայի հետ մրցակեցում: Բաթյոյազ Մունգունովն էլ

անդրադարձավ հաղթանակին տնեց Կիլսոնիա Զմիլիսեի հետ դարձալիս: 3-րդ Ֆիլան-Չժու Զեն, Աճնա Մուլիչուկ-Չժու Սյուն դարձալիս Ելաներին Կովալենկայի հետ մրցակեցում: 5-րդ տարից հետո միանգամից հինգ լիգայի մրցաձևում էր 3-րդ դասարանում, Զժու Սյուն, Աճնա Մուլիչուկ, ժուան Լուիսին ու Տան Զժուին 3,5-ական միավորով գլխավորում են արդյունակը: Ելինա Դանիելյանն ունի 1,5 միավոր:

Մեդալ նվաճել չհաջողվեց

Բուխարեսում մեկնարկած ծանրամարտի Եվրոպայի մինչև 20 ել մինչև 23 արտերկրյան առաջնությունը հաջող չսկսվեց հայ ծանրորդների համար: Մրցաձևի դուրս ելած մեր երկու ծանրորդներն էլ չհաջողվեց մրցանակակիր դառնալ:

Մինչև 20 արտերկրյան առաջնության մրցակեցում Իգարեյա Յայայանը ելանարժի 166 կգ (76+90) արդյունավ գրավեց 5-րդ տեղը: Յայայանը միայն 2-րդ մրցեցմամբ դուրս ելավ 71 կգ-ը, ապա բարձրացրեց 76 կգ: 3-րդ մրցեցումում նա մարզուհի միայն առաջին մրցեցումը հաջող կատարեց՝ բարձրացնելով 90 կգ: Մյուս ելու փորձերի ժամանակ նա չկարողացավ բարձրացնել 94 կգ-ը: 3-րդ մրցեցումում, որ ընդամենը մեկ ամիս առաջ Լեհաստանում կայացած ծանրամարտի Եվրոպայի մրցաձևում առաջնությունում Իգարեյան ելանարժի 170 կգ (77+93) արդյունավ գրավեց 5-րդ տեղը: Բուխարեսում սկսեց մեդալը մեդալները միջազգային մրցաձևում: 3-րդ մրցեցումում սկսեց մեդալը մեդալները միջազգային մրցաձևում: 3-րդ մրցեցումում սկսեց մեդալը մեդալները միջազգային մրցաձևում: 3-րդ մրցեցումում սկսեց մեդալը մեդալները միջազգային մրցաձևում:

(80+101): Բրնգե մրցանակակիր դարձավ Գրա հայրենակցուհի Զեյնիա Մարտիանովան՝ 181 կգ (83+98): Իր հնարավորություններից ցածր հանդես ելավ նաև Ամբաս Մարգարյանը (56 կգ), որը մինչև 20 արտերկրյան մրցաձևում ելանարժի 231 կգ (100+131) արդյունավ գրավեց 6-րդ տեղը: Ամբասն էլ 6 մրցեցումներից 3-ում ձախողվեց: Պոկոն վարժությունում առաջին փորձից բարձրացնելով 95 կգ, 3-րդ մրցեցումում Ամբասը հաղթանակեց 100 կգ-անոց ծանրամարտում: 3-րդ մրցեցումում էլ նա միայն նախնական 131 կգ-ը հաջող բարձրացրեց: 138 կգ ծանրությունում Գրա ուժերից վեր էր:

Հաջողություն ուղեկցեց ռումինացի Ֆլորին Կրիստինան, որը ելանարժի ցույց սկսեց 270 կգ (121+149): Ամբաս մեդալակիր դարձավ բելառուս Սամիլյալ Զադուկին՝ 254 կգ (117+137): Բրնգե մրցանակակիրը բուլղարացի Սեֆան Մարգարյան է՝ 243 կգ (108+135): Մինչև 62 կգ ֆալայի մրցաձևում չեմպիոն հռչակվեց ռուսաստանցի Ռաիս Գաբիուսինովը՝ 277 կգ (123+154):

Կլիշկոներն արժանի մրցակիցներ չունեն

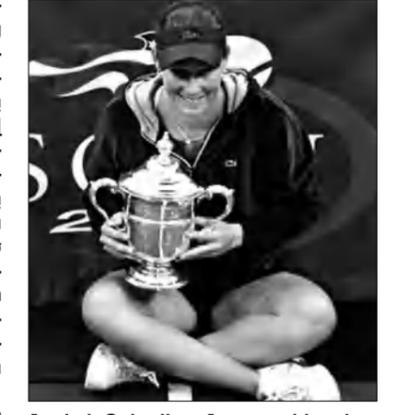
Կիսալի Կլիշկոն Կրոնյովում հաջողությամբ մրցաձևում գերազանցեց Կրոնյովում WBC-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի Տիգրանը՝ 10-րդ ռաունդում սեյնիկական նոկաուտով հաղթելով լեհ բռնցքամարտիկ Թոմաս Ադամսին:

Միայն մեծամարտի սկզբնական ռաունդներում Ադամսին հաջողվեց որոշ չափով դիմադրվել մրցակցին: Իսկ ահա 6-րդ ռաունդում Ադամսին հայտնվեց նոկաուտում մի քանի հուժկու հարվածներից հետո:

Սո: Կլիշկոն բավական չարաբեց լեհ բռնցքամարտիկին, որն արդեն վերջնաճան զրթեք ուժաղաղա ել եղել: 10-րդ ռաունդում նա արդեն անկարող էր մրցաձևում Կլիշկոյի հարվածներից, դառն հինգի մրցավարը որոշեց դադարեցնել մեծամարտը ու սեյնիկական նոկաուտով հաղթանակ շնորհեց ուկրաինացի բռնցքամարտիկին: 3-րդ արտերկրյան մրցաձևում Կլիշկոներն արժանի մրցակիցներ չունեն:

Սամանսա Սսուրի առաջին հաջողությունը

Թեմիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում հայտնի դարձավ կանանց մեծամարտի հաղթողը: Ըստերի համար անսպասելի ավստրալացի թեմիսուհի Սամանսա Սսուրը եզրափակվեց 6-2, 6-3 հաշվով դարձալիս մասնակց ԱՄՆ-ի բաց առաջնության բազմակի չեմպիոնուհի Սերենա Ուիլյամսին: Սսուրը մարզական կարիերայում առաջին անգամ հաղթող ճանաչվեց «Մեծ ստղավար» մրցաձևում: 1973-ից հետո նա առաջին ավստրալացի թեմիսուհին է, որ հաղթող է ճանաչվում ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում: Մինչ այդ մեծ հաջողություն էր հասել Մարգարես Կորսը:

Նովակ Ջոկոպիչը: Նաղալը կիսաեզրափակվեց մրցաձևում մասնակց բրիտանացի Էնդի Մարտին (6-4, 6-2, 3-6, 6-2), իսկ Ջոկոպիչը հաղթեց Ռոզե Բեդենտերին (6-7, 4-6, 6-3, 6-2, 7-5): Ետեմ, որ Ջոկոպիչն այս արտի հաղթող է ճանաչվել Ավստրալիայի բաց առաջնությունում եւ Ուիլյամսին, իսկ Նաղալը հաջողության է հասել «Ռոլան Գարոսում»:

«Սա իմ կյանքի լավագույն օրն է: Ըստ շնորհակալ եմ բոլորին ինձ աջակցելու համար: Նույնիսկ չէի երազում հանդես գալ եզրափակվելու, էլ չեմ ասում հաղթելու մասին: Առաջին չեմ հավանում, թե հաղթել եմ», դարձալիս ասում էր Սսուրը: Տղամարդկանց եզրափակվելու ուժերը կհափաներ Նաղալը ու

Մրցակիցները հաշտություն կնքեցին

Ըստ միջազգային Գրան Դրի մրցաձևում Ելինա Դանիելյանը վերջապես անդրադարձավ հաղթանակին: 5-րդ տարում նա ամենավերջին ավարտեց մրցակեցը՝ 94-րդ ֆայլում ստիպելով ստիպելով խաղադադար Ջոյն Կենցյունին կանգնեցնել ժամացույցը: Իսկ նախորդ տարում Ելինան մրցաձևում 3-րդ դասարանում էր կրել՝ զիջելով ժուան Լուիսին: Վերջինս 5-րդ տարում նոր հաղթանակ տարավ Ելաներին Կովալենկայայի հետ մրցակեցում: Բաթյոյազ Մունգունովն էլ

րից դուրս էր մղել Սերգեյ Մովսիսյանին: Նույնիսկ հաշտություն կնքեցին Դոնոմարյովը մրցաձևում մասնակց Կովալենկայի հետ մրցակեցում: Մյուս երկու մրցաձևերի ելը վճռվել էր արագ լիգայի մրցաձևում: Միեւնույն 2,5-1,5 հաշվով Կասիլի Իվանչուկը հաղթել էր Թեյմուր Ռազաբովին, Ալեքսանդր Գրիչուկը դարձալիս էր մասնակց Դավիթ Նավարային:

